

Svar på henvendelse vedrørende aflønning af ansatte og tilforordnede vælgere

Sagsnr.
2020 - 3296

Ringkøbing-Skjern Kommune har ved e-mail af 20. marts 2020 fremsat nogle spørgsmål om aflønning af kommunalt ansatte, der hjælper til ved kommende kommunale og regionale valg.

Doknr.
232146

Kommunen spørger bl.a., om ansatte, der hjælper til under og efter selve valghandlingen, ud over diæter kan honoreres med godtgørelse og/eller afspadsering.

Dato
29-05-2020

Derudover spørges der til, om de ansatte, der på valgdagen sidder på rådhuset eller valgstedet og besvarer spørgsmål om valg, tager mod valgbøger og ugyldige stemmer, kan udpeges som tilforordnede vælgere.

Social- og Indenrigsministeriet skal i anledning af henvendelsen oplyse følgende:

1. Tilforordnede vælgere

Reglerne om valg af tilforordnede vælgere findes i den kommunale og regionale valglovs §§ 17 og 18. Det følger af § 17, stk. 1, at kommunalbestyrelsen vælger et antal tilforordnede til at bistå ved valget. De tilforordnede vælgere skal have valget til valget, hvilket bl.a. betyder, at de skal have bopæl i kommunen for at medvirke som tilforordnede ved kommunalvalg. Derudover er der ikke i valglovgivningen nogen begrænsning i, hvem der kan udpeges som tilforordnet vælger.

Loven indeholder ikke nærmere regler om, hvor mange tilforordnede vælgere der skal vælges, men forudsætter blot, at kommunalbestyrelsen udpeger det nødvendige antal efter kommunalbestyrelsens skøn. Det er derfor op til den enkelte kommunalbestyrelse selv at fastsætte, både hvor mange tilforordnede vælgere der skal være til stede på det enkelte afstemningssted, samt i hvilket tidsrum de tilforordnede vælgere skal være til stede på afstemningsstedet.

2. Ansatte i kommunen

For at man er tilforordnet vælger, skal man udpeges som tilforordnet vælger efter reglerne herom. Ansatte i kommunen kan også bistå på valgdagen eller ved valget i øvrigt uden at være udpeget som tilforordnede vælgere. Det gælder også ansatte, der ikke opfylder kravet om bopæl i kommunen. En ansat i kommunen er derfor ikke automatisk tilforordnet vælger, blot fordi vedkommende er udpeget af sin leder til at hjælpe til ved valget. Hvis man udpeges som tilforordnet vælger, er det dog – som anført ovenfor – et krav, at man har bopæl i kommunen.

Kommunalbestyrelsen kan således selv bestemme, om de personer, der er ansat i kommunen og bistår ved valget med de opgaver, som kan varetages af tilforordnede

vælgere, jf. nedenfor, skal udpeges som tilforordnede vælgere eller bistå ved valget som ansatte i kommunen. Hvorvidt der er noget til hinder for at udpege en ansat til – som ansat – at bistå ved valget, vil afhænge af den pågældendes ansættelsesvilkår, overenskomst, ledelsesretten mv.

3. Opgaver, der ligger hos de tilforordnede vælgere

De tilforordnede vælgere bistår ved valget og varetager dermed flere forskellige opgaver. På valgdagen skal de bl.a. vise de tilstedeværende, at stemmekasserne er tomme, inden stemmeafgivningen går i gang, og inden kasserne låses eller forsegles (§ 52, stk. 3), overvære at vælgerne efter stemmeafgivningen lægger stemmesedlen ned i stemmekassen (§ 54, stk. 3), yde personlig bistand ved stemmeafgivningen (§ 55, stk. 2) samt foretage stemmeoptælling på afstemningsstedet på valgaftenen (§ 74, stk. 1).

Ved brevstemmeafgivning i vælgerens hjem og i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen skal to tilforordnede vælgere fungere som stemmemodtagere (§ 60, stk. 2 og 4, og § 61, stk. 2). Kommunalbestyrelsen kan dog bestemme, at en af de to stemmemodtagere er en person udpeget blandt personale ansat i kommunens forvaltning (§ 61, stk. 2, 2. pkt.).

4. Opgaver, der ligger hos kommunalbestyrelsen, valgbestyrelsen og valgstyrrerne

Der er visse opgaver, der efter valglovgivningen ligger hos kommunalbestyrelsen og valgbestyrelsen, og ansvaret for disse opgaver kan ikke overlades til de tilforordnede vælgere eller kommunalt ansatte. Derudover er der visse opgaver, der varetages af valgstyrrerne. Nedenfor er alene anført få af de opgaver, der varetages af henholdsvis kommunalbestyrelsen, valgbestyrelsen og valgstyrrerne.

Valgstyrrerne forestår afstemningen og stemmeoptællingen på afstemningsstedet (§ 16, stk. 1). Det er også valgstyrrerne, der på afstemningsstedet på valgaftenen i afstemningsbogen anfører, hvor mange stemmesedler de har anset for ugyldige, og grundene hertil (§ 75, stk. 3). Ved fintællingen foretager valgbestyrelsen en ny optælling og bedømmelse af bl.a. de ugyldige stemmer (§ 78, stk. 2, 1. pkt.).

Derudover er det valgbestyrelsen, der foretager fintællingen og selve opgørelsen af valget og indfører resultatet i valgbogen (§ 77, stk. 1). Valgbestyrelsen kan dog beslutte, at tilforordnede vælgere og kommunalt ansat personale også skal medvirke ved fintællingen. Også kommunalt ansatte, der ikke bor i kommunen, kan deltage. Fintællingen skal dog ske under valgbestyrelsens ansvar, kontrol og instruktion, og fintællingen kan ikke herudover overlades til andre.

Endvidere er det valgbestyrelsen, der opbevarer stemmesedlerne og det øvrige stemmemateriale, herunder de ugyldige stemmesedler, til opgørelsen af valget er afsluttet. Herefter er det kommunalbestyrelsen, der opbevarer valgbogen og øvrigt valgmateriale, herunder stemmesedlerne (og de ugyldige stemmesedler), som kommunalbestyrelsen eller valgbestyrelsen har modtaget i forbindelse med valget (§ 106, stk. 1).

5. Honorering

Henvendelsen rejser efter Social- og Indenrigsministeriets opfattelse følgende tre spørgsmål, der relaterer sig til honorering:

- 1) Kan en kommunalt ansat udpeges som tilforordnet vælger?

- 2) Kan kommunen (kommunalbestyrelsen) selv vælge, hvornår en kommunalt ansat udpeges som tilforordnet vælger henholdsvis udpeges til at bistå ved valget som kommunalt ansat?
- 3) Hvis en kommunalt ansat er udpeget som tilforordnet vælger, skal kommunen så aflønne vedkommende som en tilforordnet vælger, eller kan kommunen vælge i stedet for at aflønne vedkommende som kommunalt ansat med almindelig løn?

Ad 1 og 2) Svarene på disse spørgsmål er ja. Der henvises til sidste afsnit under ”Ansatte i kommunen” ovenfor.

Ad 3) Hvis man er udpeget som *tilforordnet vælger*, får man diæter for det arbejde, man udfører i forbindelse med valget. Der er fastsat en øvre grænse for, hvad kommunalbestyrelsen kan beslutte, diæterne højst kan udgøre pr. dag. I 2021 kan diæterne pr. dag højst udgøre 2.175 kr. Kommunalbestyrelsen kan dog også beslutte, at der ikke ydes diæter. Det er ikke muligt at honorere hvervet yderligere, end hvad der følger af § 18, stk. 3, sidste pkt., i den kommunale og regionale valglov, dvs. hvervet kan højst honoreres med 2.175 kr. pr. dag.

Hvis man er *ansat i kommunen* og udpeget til at hjælpe til ved valget som ansat i kommunen uden at være udpeget som tilforordnet vælger, får man derimod almindelig løn, og det vil følge af overenskomsten og øvrige vilkår for ansættelsesforholdet, om det er muligt at give godtgørelse og/eller afspadsring derudover.

Aflønningen af kommunalt ansatte, der ikke er udpeget som tilforordnede vælgere, er ikke reguleret i valglovgivningen, og der er derfor ikke mulighed for at aflønne andre end tilforordnede vælgere med de i valglovgivningen fastsatte diætsatser.

Hvis en ansat i kommunen er udpeget som tilforordnet vælger, kan kommunen imidlertid selv vælge, om vedkommende skal honoreres med enten diæter som en tilforordnet vælger eller almindelig løn som en ansat. Honoreres den tilforordnede ansatte med almindelig løn, vil det følge af overenskomsten og øvrige vilkår for ansættelsesforholdet, om det er muligt at give godtgørelse og/eller afspadsring derudover. Den tilforordnede ansatte kan ikke honoreres med både diæter og overarbejdsbetaling eller lign. i medfør af ansættelsesforholdet for den samme opgave.

Derudover kan en ansat i kommunen godt løse én type opgaver som tilforordnet vælger, f.eks. varetage brevstemmeafgivning i vælgerens hjem, og senere som ansat (dvs. ikke som tilforordnet vælger) f.eks. bistå på valgdagen eller varetage opgaver på rådhuset, der ikke varetages af tilforordnede vælgere. I et sådant tilfælde kan den pågældende honoreres for arbejdet som tilforordnet vælger med enten diæter eller almindelig løn (kommunens beslutning) og for arbejdet som ansat med almindelig løn.

Dette brev lægges ud på Social- og Indenrigsministeriets valghjemmeside, valg.sim.dk.

Med venlig hilsen
Christine Boeskov
Valgkonsulent